

Tlačová správa
14. marec 2023

Nadácia otvorenej spoločnosti
Baštová 5 811 03 Bratislava

+421 2 5441 4730
+421 2 5441 6913

osf@osf.sk
www.osf.sk

Pri príležitosti výročia udalostí zo dňa **14. marca 1939** vás pozývame na **tlačovú konferenciu spojenú s prezentáciou** výsledkov výskumu verejnej mienky na tému:

ĽUDÁCKA SLOVENSKÁ REPUBLIKA ROKOV 1939-1945 A HOLOKAUST V KOLEKTÍVNEJ PAMÄTI SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI / 2013 - 2023

Kedy: v utorok 14. marca 2023 o 10.30

Kde: Nadácia otvorenej spoločnosti, OPEN Gallery, Baštová 5, Bratislava

Aktuálny výskum nadväzuje na rovnaký výskumný projekt z januára 2013. Väčšina otázok i metodický postup sa opakovali a tak máme **unikátnu možnosť porovnať posuny vo verejnej mienke v daných témach za posledných desať rokov.**

Výskum verejnej mienky sa sústredil na rozsah informovanosti verejnosti o niektorých historických aspektoch holokaustu a historických udalostí 1939-1945, na jej postoje a názory na toto obdobie, ako aj na kľúčové zdroje informácií o ňom. Oproti roku 2013 sme do výskumu prvýkrát zahrnuli tiež **fenomén popierania holokaustu a zmerali jeho rozšírenosť v slovenskej spoločnosti.**

Hlavné zistenia:

1. V historickom povedomí slovenskej verejnosti sa ľudácka Slovenská republika rokov 1939-1945 spája predovšetkým s postavou Jozefa Tisa. Jeho meno uviedlo 65 % opýtaných, čo je o 5 percent viac ako v roku 2013. Dá sa povedať, že pre veľkú časť verejnosti nemá toto obdobie žiadnu inú „tvár“, ľudia si spontánne nespomenú na iných predstaviteľov ľudáckeho režimu.

Až štvrtina populácie si s daným obdobím nespája žiadne meno. **Zastúpenie odpovedí „neviem“ klesá s rastúcim vekom respondentov:** vo vekovej kategórii 15-17 ročných dosahuje až 45 percent, vo vekovej kategórii 18-24 rokov 44 percent, u starších potom výraznejšie klesne.

Miesto Jozefa Tisa v pamäti verejnosti sa stalo ešte dominantnejším a súčasne pamäť na ostatných predstaviteľov ľudáckej Slovenskej republiky mizne, sú zastúpení ešte okrajovejšie ako pred 10 rokmi.

2. V ďalšej otvorenej otázke sme sa pýtali na znalosť pojmu „**arizácia**“, ktorý je úzko spojený s daným obdobím. Správnu odpoveď uviedlo necelých 28 percent opýtaných, o 5 percent viac ako pred 10 rokmi. Podiel odpovedí „neviem“ klesol z 54 na 44 percent respondentov.

Nadácia otvorenej spoločnosti
Baštová 5 811 03 Bratislava

+421 2 5441 4730
+421 2 5441 6913

osf@osf.sk
www.osf.sk

3. Do tretice sme sa pýtali, či respondenti vedia - aspoň približne - koľko Židov bolo z územia vtedajšej ľudáckej Slovenskej republiky počas 2. svetovej vojny deportovaných do koncentračných táborov. Odpoveď v intervale 50 – 80 tisíc, čo sme považovali za **správnu odpoveď, uviedlo 22 percent opýtaných**, 19 percent uviedlo podhodnotený počet a 24 percent uviedlo vyššie číslo. **Necelých 30 percent odpovedalo neviem.**
4. Biele miesta v pamäti a informovanosti o období ľudáckej Slovenskej republiky rokov 1939-1945 **sa za desať rokov síce zmenšili**, stále však mieru informovanosti o týchto reáliách nemožno považovať za uspokojivú.

Podiel odpovedí „neviem“ najviac súvisí s vekom: čím mladší sú respondenti, tým menej vedia, pritom by sa dalo očakávať, že stredoškolská mládež by mala mať znalosti z našej modernej histórie v čerstvej pamäti z hodín dejepisu.

Výsledky z roku 2013 si môžete pripomenúť na tomto linku: <https://www.ivo.sk/6957/sk/aktuality/slovensky-vojnovy-stat-a-holokaust-v-kolektivnej-pamati-slovenskej-spolocnosti>

Iniciátormi a realizátormi projektu sú: Nadácia otvorenej spoločnosti, Dokumentačné stredisko holokaustu, Inštitút pre verejné otázky spolu s Historickým ústavom SAV a Ústavom etnológie a sociálnej antropológie SAV. Zber údajov zabezpečila agentúra FOCUS na reprezentatívnej vzorke 1 060 respondentov vo veku od 15 rokov.

Výsledky výskumu budú prezentovať:

Fedor Blaščák, riaditeľ Nadácie otvorenej spoločnosti

Ján Hlavinka, historik, Dokumentačné stredisko holokaustu, Historický ústav SAV

Oľga Gyarfášová, sociologička, Inštitút pre verejné otázky

Monika Vrzgulová, etnologička, Ústav etnológie a sociálnej antropológie SAV

